

Undervattensbuller från fritidsbåtar i kustnära område - Kartläggning och Miljöpåverkan

Anna-Sara Krång, Senior Forskare i Marin Ekologi/Ekotoxikologi
IVL Svenska Miljöinstitutet
anna-sara.krang@ivl.se

Transportstyrelsens seminarie om undervattensbuller från fritidsbåtar, 16 mars 2026

Interreg
North Sea

Co-funded by
the European Union

DEMASK

- 2024-2026
- 10 partners från 5 länder
- Finansieras av EU:s Interreg Nordsjöprogram, HaV och SIVL

DEMASK – Utvärderar åtgärder för minskad miljöpåverkan från undervattensbuller i Nordsjön

<https://www.interregnorthsea.eu/demask>

Målsättning:

- Utveckla metoder för att hantera och minska miljöriskerna med undervattensbuller
- Tar fram underlag som stöttar marina förvaltare och andra intressenter

AP1 – Policy scenarier

- Tar fram scenarier för bullerhantering
- Kopplar till beslutsfattare och andra intressenter

AP2 – Kartläggning av buller

- Mätningar och modellering
- Tar fram bullerkartor

AP3 – Bedömning av miljöeffekter

- Ekosystembaserad riskbedömning
- Tar fram riskkartor för olika policy scenarier

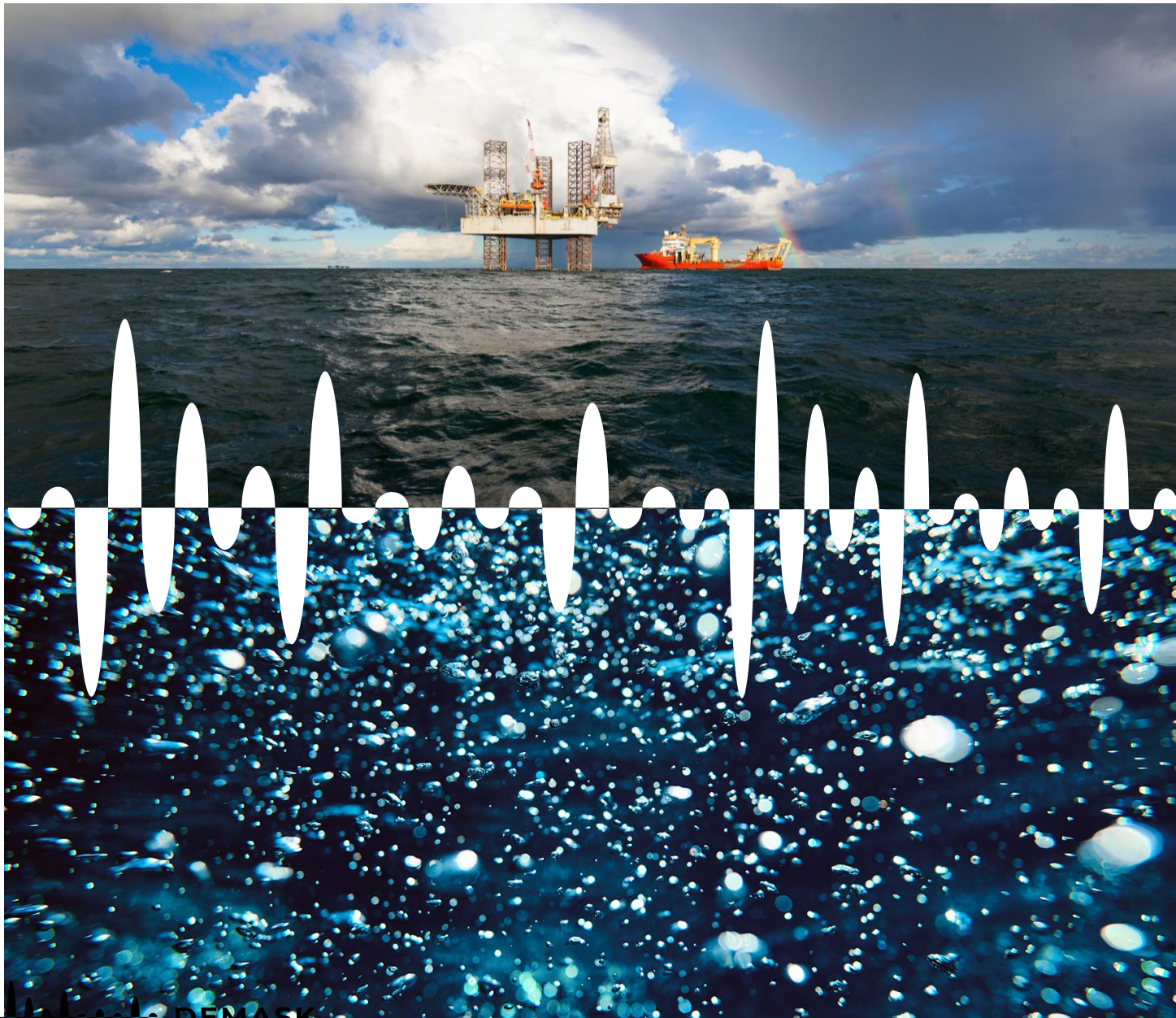

IVL:s fokus – Buller från fritidsbåtar i kustnära områden

- **AP2: Akustik** – tar fram bullerkartor för fritidsbåtar
- **AP3: Marinbiologi** – bedömer miljöpåverkan på främst ryggradslösa djur

Foton: Anna-Sara Krång

AP1 – Policy scenarier

- Tar fram scenarier för hur olika policystrategier påverkar bullernivåer/miljörisker
- Nära samarbete med myndigheter och maritima sektorn
 - Referensgrupp
 - Fokusgrupper, Rundabordsmöten

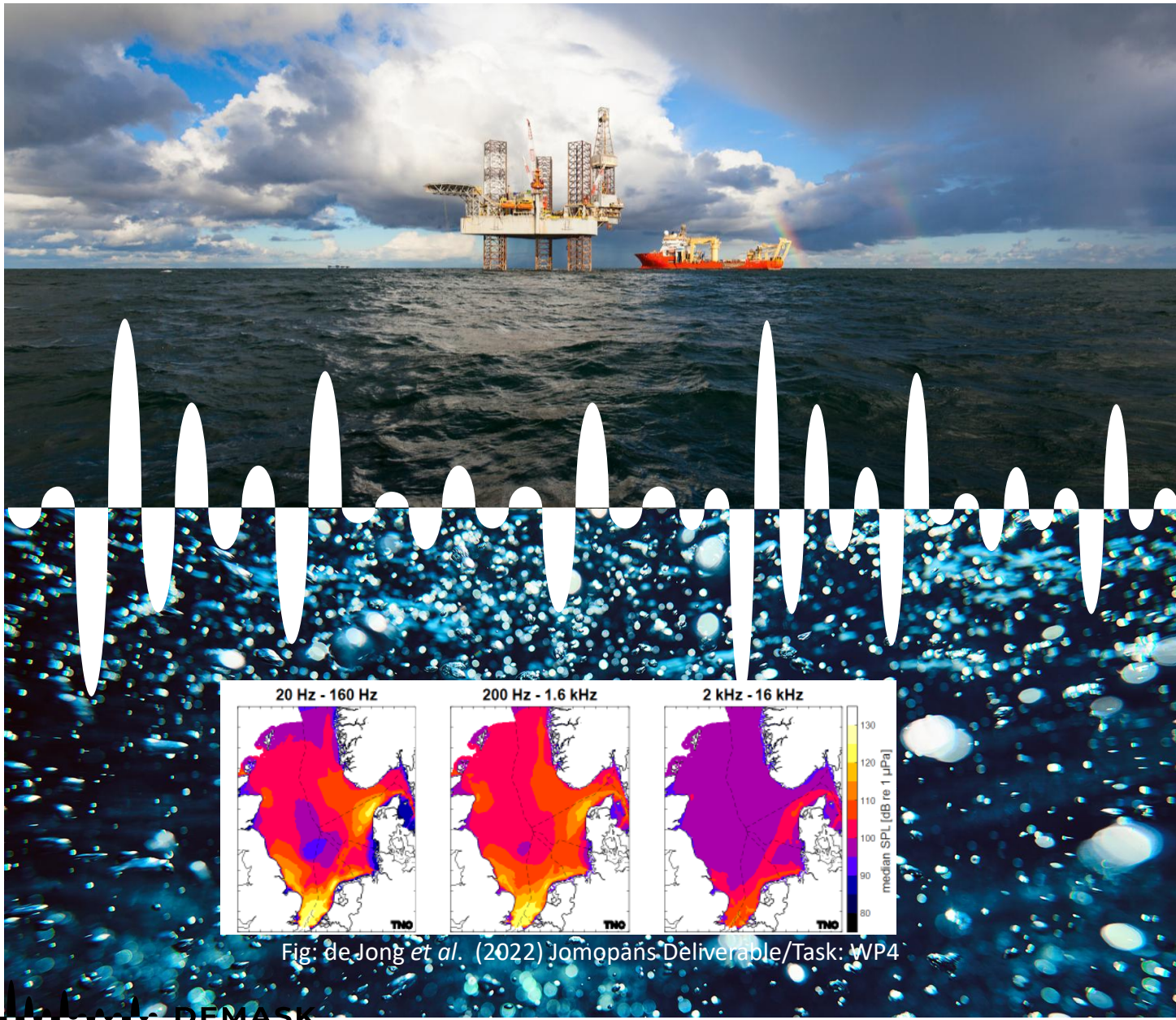
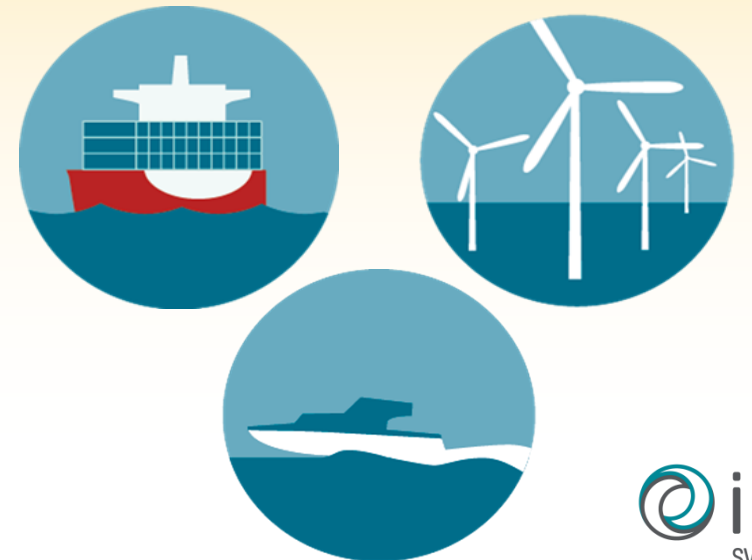

Fig: de Jong *et al.* (2022) Jomopåns Deliverable/Task: WP4

AP2 – Kartläggning av buller

- Mätningar och modellering för kvantifiering av buller
- Tar fram förbättrade och utökade bullerkartor
- Tar fram bullerkartor för framtida policyscenarier (från AP1)

Kartläggning av buller från fritidsbåtar

DEMASK

Film: Anna-Sara Krång

Kosterhavets nationalpark som fallstudieområde

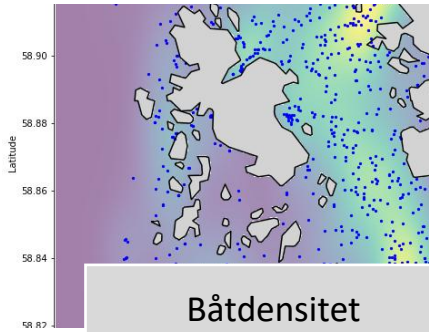
- 389 km²
- Ca 500 000 dagsbesök per säsong
- Hög artrikedom, flera sällsynta marina arter
- Komplex skärgårds-område, ca 400 öar

Foton: Anna-Sara Krång

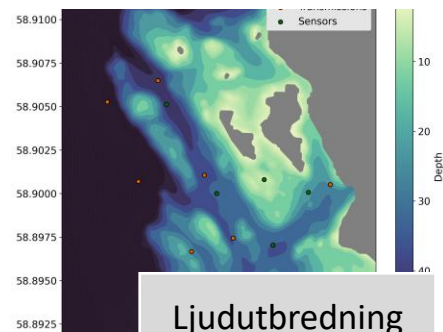
Bullerkarta för fritidsbåtar

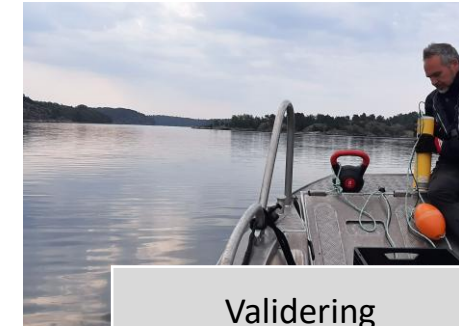
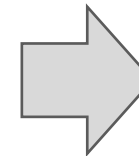
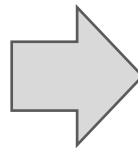
Båtdensitet

Källmodell

Ljudutbredning

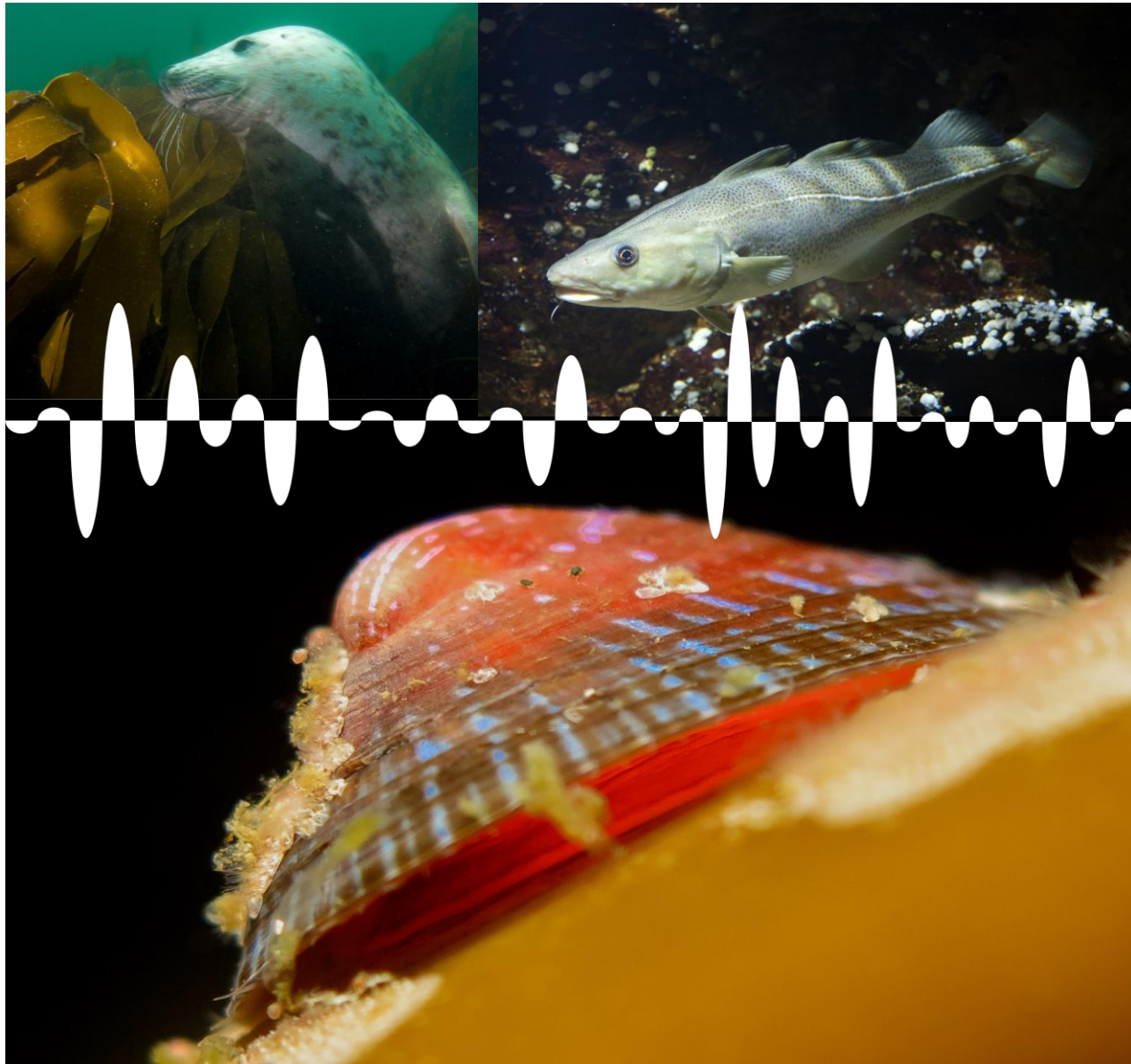
Validering

Miljöpåverkan

Scenarioanalys

AP3 – Bedömning av miljöeffekter

- Ekosystembaserad riskbedömning
 - Indikatorarter från flera djurgrupper
 - Exponering för buller
- Tar fram riskkartor för olika policy scenarier

Ekosystembaserad riskbedömning av buller

- För att kunna göra mer omfattande, ekosystembaserad riskbedömning av undervattensbuller, måste vi ta hänsyn till flera olika taxa

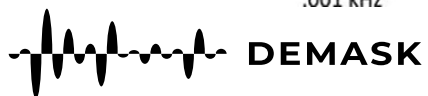
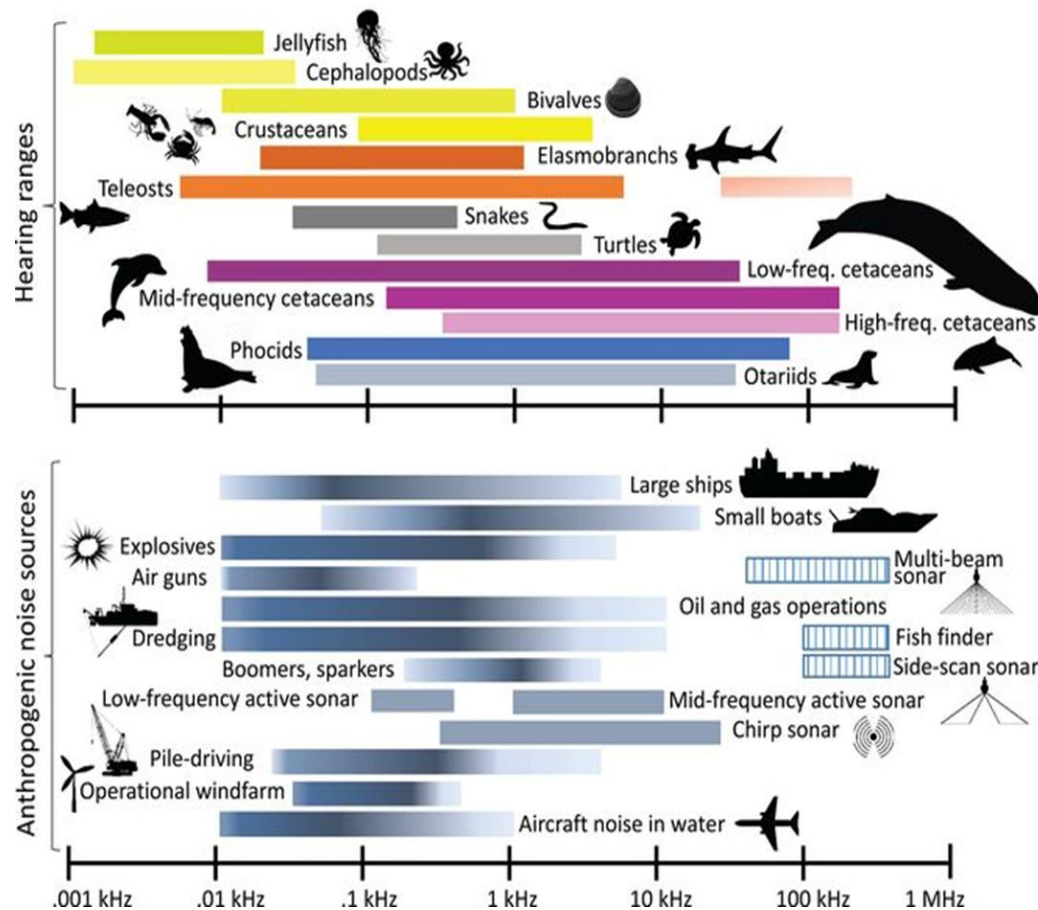
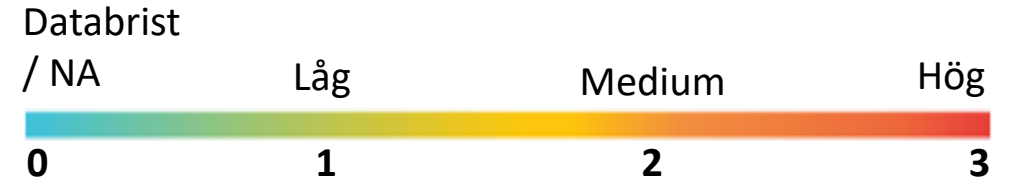
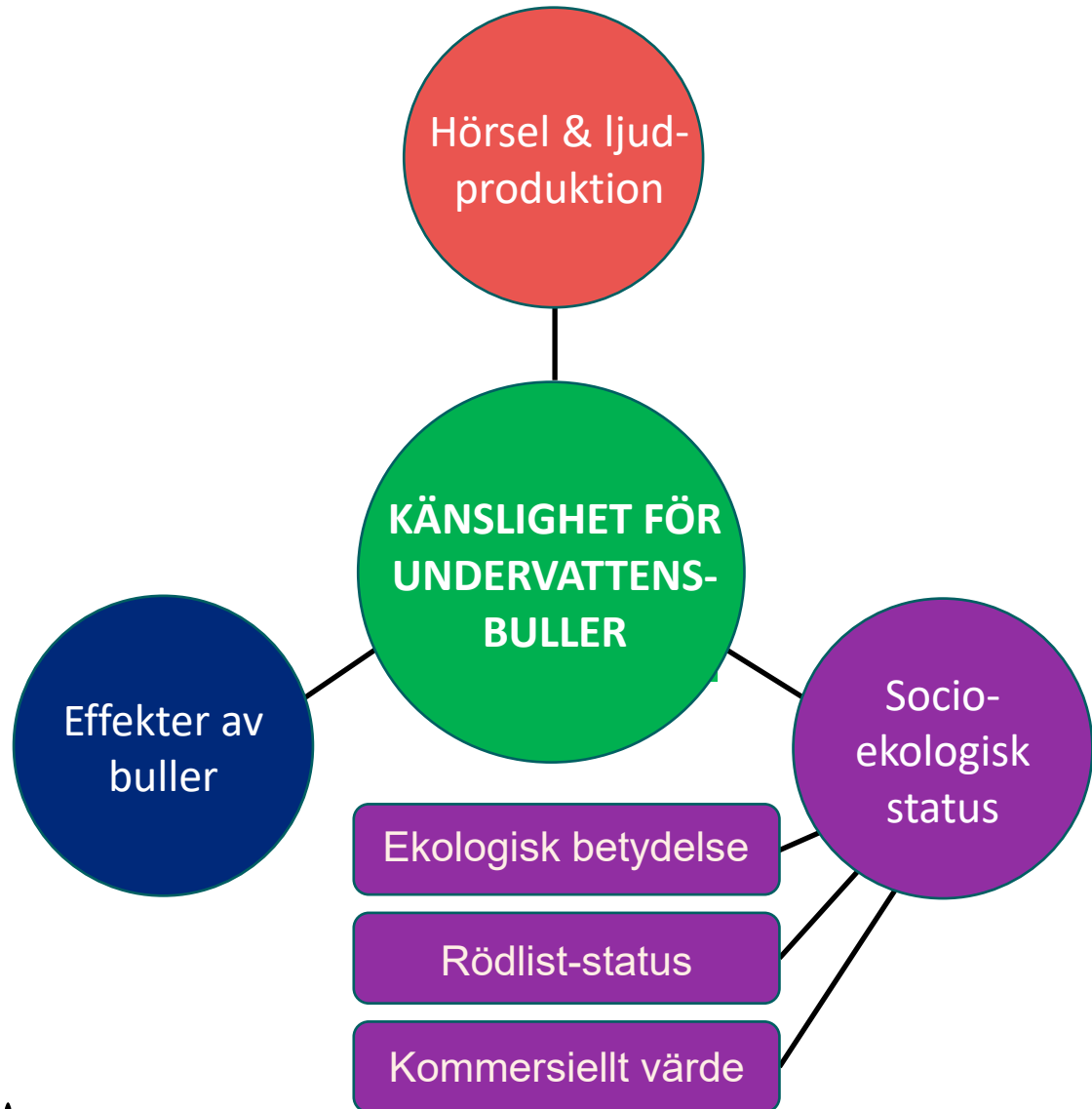

Fig. Duarte *et al.* (2021) Science 371, eaba4658

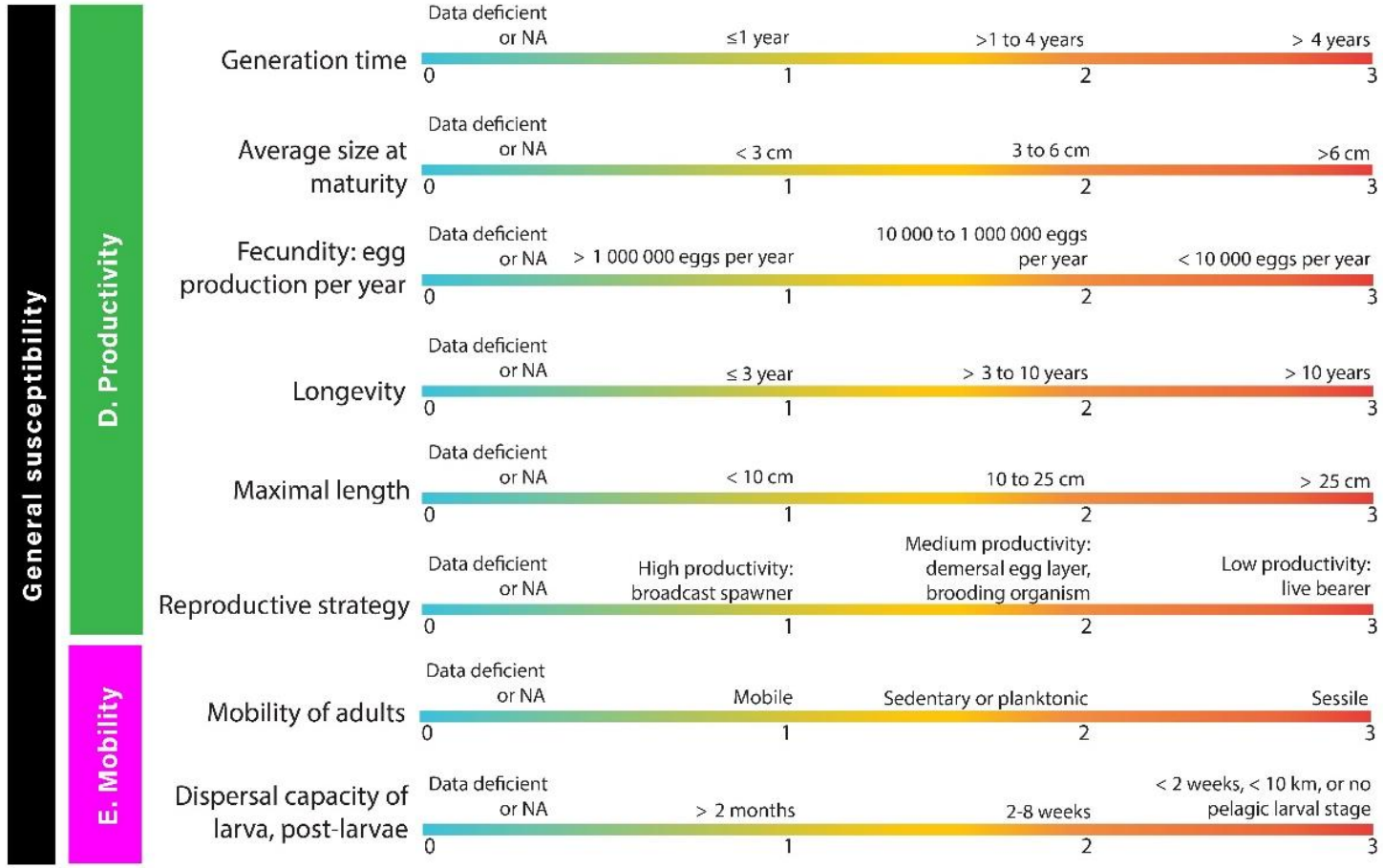

Ett egenskapsbaserat ramverk för att identifiera arter särskilt känsliga för undervattensbuller

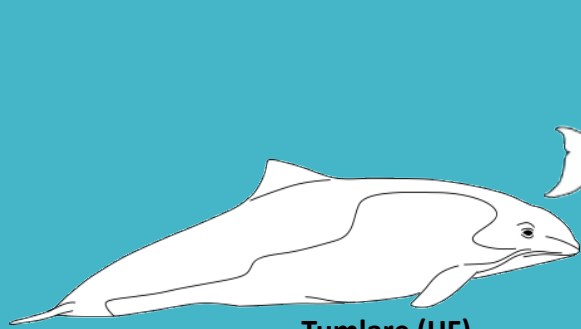
- Varje attribut poängsätts från låg till hög känslighet – **bullerkänslighet**
- Uppskattar även dataunderlagets tillförlitlighet – **datakvalitet**

Ett egenskapsbaserat ramverk för att identifiera arter särskilt känsliga för undervattensbuller

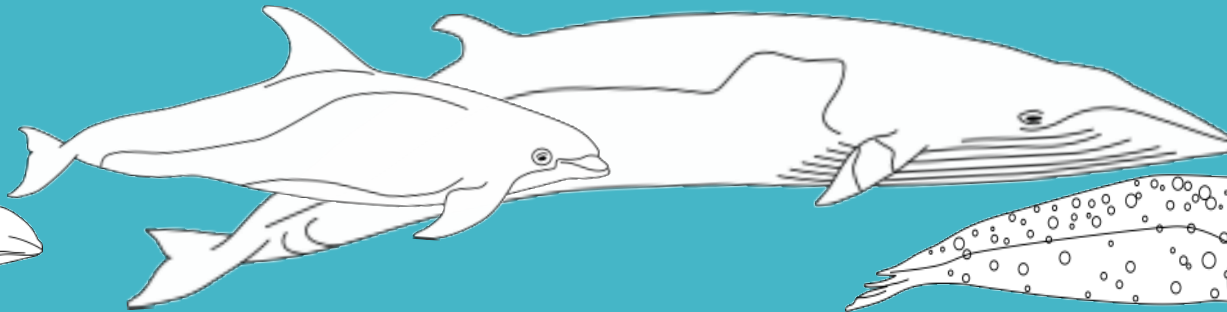

- Varje attribut poängsätts från låg till hög känslighet – **bullerkänslighet**
- Uppskattar även dataunderlagets tillförlitlighet – **datakvalitet**
- Poängsätter även grundläggande, biologiska egenskaper och strategier för uppskattning av – **generell stresskänslighet**

Potentiella indikatorarter för undervattensbuller i Nordsjön

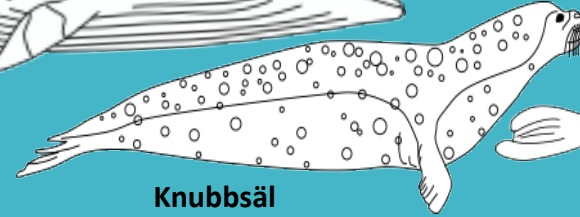

Tumlare (HF)
Phocoena phocoena

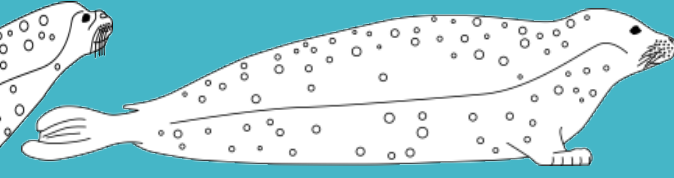

Vitnosdelfin (MF)
Lagenorhynchus albirostris

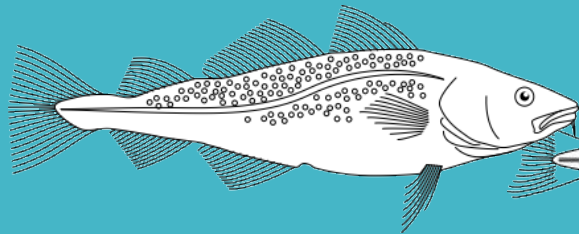
Vikval (LF)
Balaenoptera acutorostrata

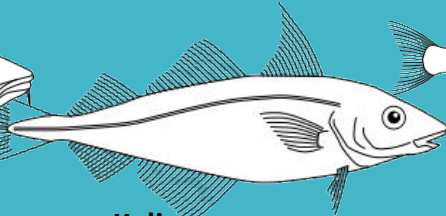
Knubbsäl
Phoca vitulina vitulina

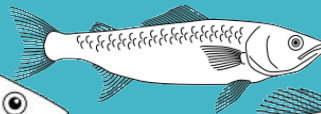
Gråsäl
Halichoerus grypus

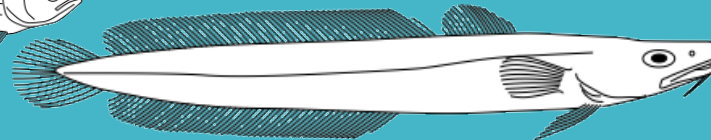
Torsk
Gardus morhua

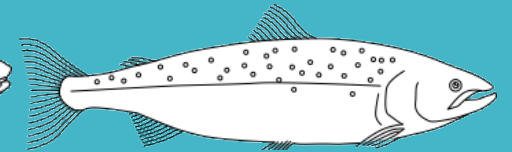
Kolja
Melangogrammus aeglefinus

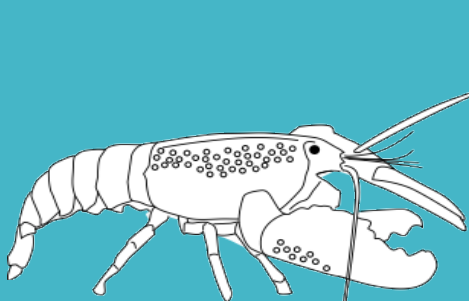
Sill
Clupea harengus

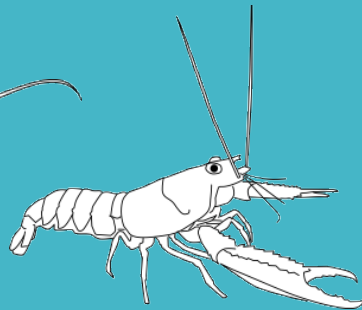
Långa
Molva molva

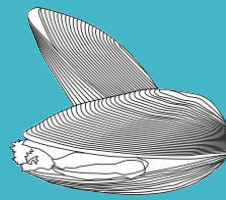
Havsabborre
Dicentrarchus labrax

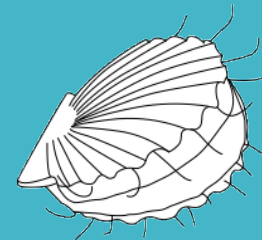
Europeisk hummer
Homarus gammarus

Havskräfta
Nephrops norvegicus

Blåmussla
Mytilus edulis

Kammussla
Pecten maximus

Sepiabläckfisk
Sepia officinalis

Nästa steg: Exponering för undervattensbuller

Utbredning/Viktiga livsmiljöer

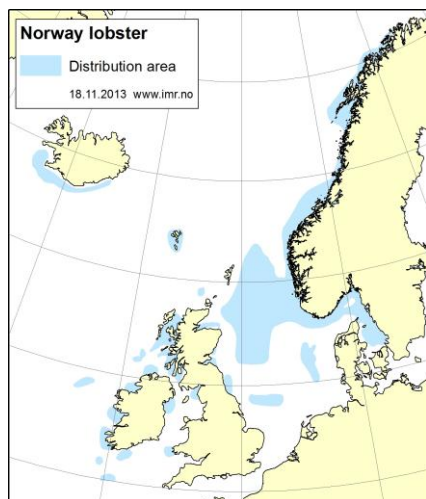

Fig: www.imr.no

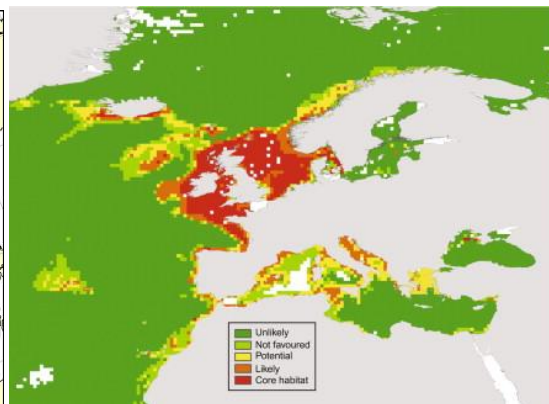

Fig: Johnson *et al.* (2013) *Adv Mar Biol* 64:27-63.
doi: 10.1016/B978-0-12-410466-2.00002-9

Bullerkartor från AP2

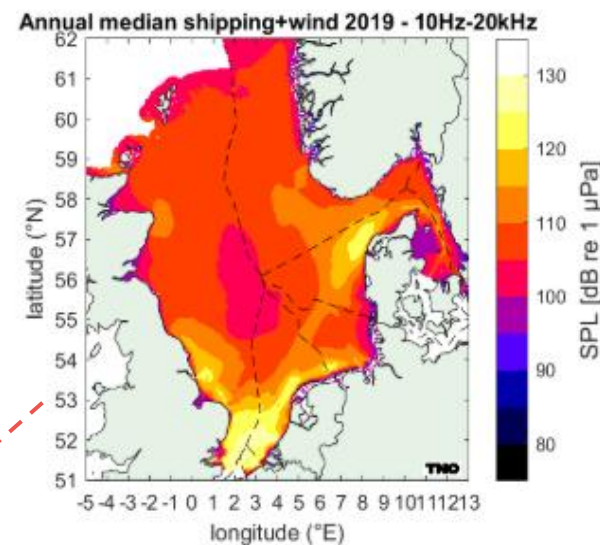

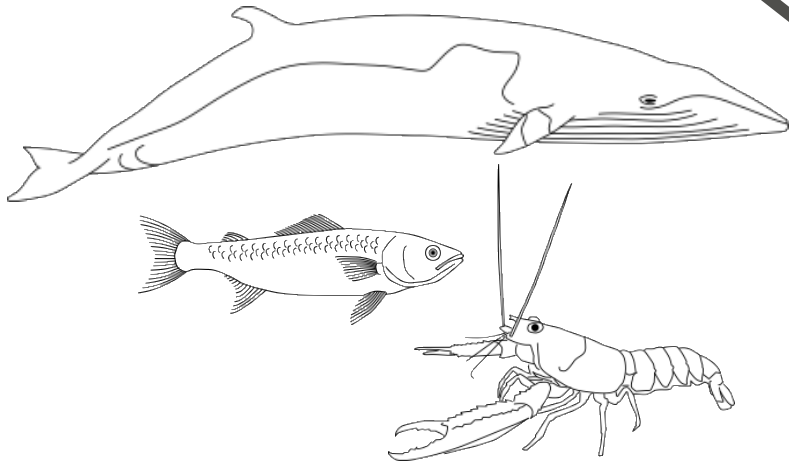
Fig: de Jong *et al.* (2022)
Jomopans Deliverable/Task: WP4

riskkartor

- Fastställa effekt-nivåer - när bullret orsakar biologiskt negativ påverkan
- Utvärdera var/när gränsvärde för negativ påverkan överskrids
- Utvärdera och jämföra risker för olika policy scenarier

Målsättning

effekt- och
evidensbaserad

multi-taxa
mer heltäckande

Ekosystembaserad
riskbedömning och
hantering av
undervattensbuller

adaptivt

Ett ramverk som
uppdateras allt eftersom
ny kunskap blir tillgänglig

holistisk

